

Nariadenie EP a Rady (EÚ) - verejné listiny – informácia

Od 16. 2. 2019 sa v členských štátoch EÚ uplatňuje [Nariadenie EP a Rady \(EÚ\)20161191 o podporovaní voľného pohybu občanov prostredníctvom zjednodušenia požiadaviek na predkladanie určitých verejných listín v Európskej únii a o zmene nariadenia \(EÚ\) č. 1024/2012](#) (ďalej „nariadenie“).

Cieľom nariadenia je odstrániť administratívnu záťaž pre občanov súvisiacu predovšetkým s potrebou apostilácie a zabezpečením úradného prekladu niektorých verejných listín vydaných v jednom členskom štáte, ktoré majú byť použité v inom členskom štáte. Nariadenie sa bude vzťahovať na klasickú formu verejných listín a ich osvedčené odpisy, ale aj na elektronicky vydávané verejné listiny, **vydané v niektorom členskom štáte po 16. 2. 2019**, len ak osvedčujú nasledovné skutočnosti:

- narodenie, že osoba žije, úmrtie,
- meno,
- manželstvo (vrátane spôsobilosti uzavrieť manželstvo a osobného stavu),
- rozvod, rozluku, alebo vyhlásenie manželstva za neplatné,
- registrované partnerstvo (vrátane spôsobilosti uzavrieť registrované partnerstvo a štatút registrovaného partnerstva),
- zrušenie registrovaného partnerstva, jeho rozluku alebo vyhlásenie za neplatné,
- rodičovstvo, osvojenie,
- bydlisko a/alebo pobyt,
- štátnu príslušnosť,
- neexistenciu záznamu v registri trestov.

Nariadenie eliminuje niektoré požiadavky týkajúce sa preukázania pravosti listiny a jej obsahu, ale **nezaručuje uznávanie právnych účinkov týkajúcich sa obsahu verejnej listiny a nevytvára povinnosť vydávať verejné listiny, ktoré podľa vnútroštátneho práva neexistujú.**

Uvedené nariadenie sa vzťahuje aj na verejné listiny, ktorých predloženie sa môže vyžadovať od občanov Únie s bydliskom v členskom štáte, ktorého nie sú štátnymi občanmi, ak chcú voliť alebo byť volení do Európskeho parlamentu alebo v komunálnych voľbách v členskom štáte, v ktorom majú bydlisko, v súlade s podmienkami stanovenými v smernici 93/109/ES a smernici Rady 94/80/ES.

Nariadenie sa **nevzťahuje na verejné listiny vydané orgánmi tretích štátov ani na osvedčené odpisy takýchto listín**, a to aj v prípade, ak osvedčený odpis vyhotovil príslušný orgán členského štátu EÚ.

Odstránenie požiadavky osvedčovania apostilom

Uľahčenie pre občanov bude spočívať v tom, že pre verejné listiny, ktoré patria do pôsobnosti nariadenia, **nebude potrebné vyššie overenie formou osvedčenia apostilom** (keďže všetky členské štáty EÚ sú zmluvnou stranou haagskeho Dohovoru o zrušení požiadavky vyššieho overenia zahraničných verejných listín - č. 213/2002 Z. z.).

Odstránenie povinného úradného prekladu pre vybrané druhy verejných listín

Európska komisia spolu s členskými štátmi vybrala užší okruh verejných listín, ktoré patria do pôsobnosti nariadenia, pre ktoré sa odo dňa uplatňovania nariadenia o verejných listinách, t. j. od 16. 2. 2019, nebude vyžadovať okrem apostilácie ani súdny preklad do úradného jazyka členského štátu EÚ, v ktorom budú predložené.

Na území Slovenskej republiky to bude znamenať, že verejné listiny vydané orgánom členského štátu EÚ, ktoré patria do pôsobnosti nariadenia, **nevyžadujú úradný preklad do slovenského jazyka, ak sú priamo v tomto jazyku vystavené cudzím orgánom alebo, ak sú vystavené v českom jazyku.** Slovenská republika vo svojom vyhlásení k čl. 24 ods.1 písm. a) nariadenia češtinu pripustila ako akceptovaný jazyk.

Úradný preklad do slovenčiny sa nebude vyžadovať, ak osoba požiada o vystavenie viacjazyčného štandardného formulára (t. j. v jazyku krajiny, v ktorej bol doklady vydaný a v slovenskom jazyku) k verejnej listine, ktorá sa týka:

- narodenia, skutočnosti, že osoba žije, úmrtia,
- manželstva (vrátane spôsobilosti uzavrieť manželstvo a osobného stavu),
- registrovaného partnerstva (vrátane spôsobilosti uzavrieť registrované partnerstvo a štatút registrovaného partnerstva),
- bydliska a/alebo pobytu a
- neexistencie záznamu v registri trestov.

Tento formulár je len prekladovou pomôckou, musí byť pripojený k verejnej listine a samostatne nemá žiadnu právnu hodnotu. Rovnako, odstránenie požiadavky úradného prekladu verejnej listiny nemôže znamenať to, že úradník, ktorému sa verejná listina bez úradného prekladu predkladá, musí jej obsah, ktorému nerozumie, bezvýhradne akceptovať. Ak viacjazyčný štandardný formulár, ktorého štandardné a osobitné názvy rubriek budú v úradnom jazyku štátu pôvodu verejnej listiny a v úradnom jazyku štátu, kde sa verejná listina predkladá, nebude postačovať pre spracovanie listiny, tak úradník štátu, kde sa verejná listina spolu s prekladovým formulárom predkladá, môže výnimočne požadovať úradný preklad verejnej listiny. Takýto osvedčený preklad **vyhotovený osobou, ktorá je na to oprávnená podľa práva niektorého členského štátu**, sa prijíma vo všetkých členských štátoch. (Pozn.: V SR sú takými osobami súdni prekladatelia, ktorých preklad možno overiť v prekladateľskom denníku na webovom sídle MS SR.)

Na druhej strane, nie je možné úplne odstrániť kontrolu vydaných verejných listín, ktoré majú voľne obiehať v členských štátoch EÚ a spoľahnúť sa, že sú to listiny pravé, vydané orgánom, ktorý bol oprávnený na vydanie dotknutej verejnej listiny. Možnosť overiť si pravosť vydananej verejnej listiny má umožniť Informačný systém o vnútornom trhu (tzv. IMI systém – Internal Market Information System), kde je už zaradený aj modul „verejné listiny“. Prístup do systému majú príslušné inštitúcie v SR (napr. matriky, súdy a pod.) a prístup je tiež zriadený na konzulárnom odbore Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR.

Súčasný predkladanie originálu a osvedčeného odpisu

Ak členský štát vyžaduje predloženie originálu verejnej listiny vydananej v inom členskom štáte EÚ, tak **nemôže súčasne požadovať predloženie osvedčeného odpisu tejto verejnej listiny.** Platí to aj opačne. Ak predpisy členského štátu povoľujú predloženie

osvedčeného odpisu verejnej listiny vydanéj v inom členskom štáte EÚ, tak tento odpis musia akceptovať aj keď bol vyhotovený príslušným orgánom tohto iného členského štátu.

Praktické príklady

1. Originál rodného listu vystavený matrikou v SR, ktorý sa predkladá orgánu v Poľsku:

- nepotrebuje osvedčenie apostilom (čl. 1 ods.1, písm. a) a čl. 2 ods.1, písm. a)
- na žiadosť osoby matrika vystaví viacjazyčný štandardný formulár s rubrikami v slovenčine a poľštine = nepotrebuje úradný preklad (čl.7 a nasl.).

2. Originál výpisu z Registra trestov SR, ktorý sa predkladá orgánu v Nemecku:

A) ak osoba **nemá** záznam v registri:

- nepotrebuje osvedčenie apostilom (čl. 1 ods.1,písm. a/ a čl. 2 ods.1, písm. d)
- na žiadosť osoby register vystaví viacjazyčný štandardný formulár s rubrikami v slovenčine a nemčine = nepotrebuje preklad (čl. 7 a nasl.),

B) ak osoba **má** záznam v registri:

- potrebuje osvedčenie apostilom na výpis z registra, ktoré udelí MZVEZ SR (pozitívny záznam nepatrí do rozsahu nariadenia – čl. 2 ods.1, písm. m)
- potrebuje úradný preklad do nemčiny vyhotovený súdnym prekladateľom, ktorého podpis a pečiatku osvedčí apostilom ktorýkoľvek krajský súd.

3. Občan Fínska predloží potvrdenie o uzavretí registrovaného partnerstva s občanom SR rovnakého pohlavia. Orgán SR uzná, že verejná listina je pravá, avšak neprizná páru účinky, ktoré z tejto listiny vyplývajú podľa práva Fínska, nakoľko slovenský právny poriadok nepozná inštitút registrovaného partnerstva.